

[27] Seat No: _____

No. of printed pages: 1

SARDAR PATEL UNIVERSITY
BA (II - Semester) (NC) Examination
Tuesday, 26th March, 2019
10.00 am - 1.00 pm
UA02FSAN02 - હિતોપદેશ મિત્રલાભ

કુલ ગુણ : ૭૦

(૧૫)

પ્ર.૧ નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરો.

- (૧) અસ્તિ ગોદાવરીતીરે વિશાલ: શાલ્મલીતરુ: । તત્ર નાનાદિગ્દેશાદાગત્ય રાત્રૌ પક્ષિણૌ નિવસન્તિ ।
અથ કદાચિદવસન્નાયાં રાત્રાવસ્તાચલચુડાવલમ્બિનિ ભગવતિ કુમુદિનીનાયકેચન્દ્રમસિ
લઘૂપતનકનામા વાયસ: પ્રબુદ્ધ: કૃતાન્તમિવ દ્વિતીયમાયાન્તં વ્યાધમપશ્યત્ । યત:-

શોકસ્થાનસહસ્રાણિ ભયસ્થાનશતાનિ ચ ।

દિવસે દિવસે મૂઢમાવિશન્તિ ન પण्डितम् ॥

- (૨) અસ્તિ મગધદેશે ચમ્પકવતી નામારણ્યાની । તસ્યાં ચિરાન્મહતા સ્નેહેન મૃગકાકૌ નિવસત: । સ
ચ મૃગ: સ્વેચ્છયા ભ્રામ્યન્ હૃષ્ટપુષ્પાન્ન: કેનચિદ્ગૃગાલેનાવલોકિત: । તં દૃષ્ટ્વા શૃગાલોઽચિન્તયત્
- આ: કથમેતન્માસં સુલલિતં ભક્ષ્યામિ । ભવતુ । વિશ્વાસં તાવદુત્પાદયામિ ।
ઇત્યાલોચ્યોપસૃત્યાબ્રવીત્ -મિત્ર કુશલં તે । મુગેણોકતમ્-કસ્ત્વમ્ । સ બ્રૂતે ક્ષુદ્રબુદ્ધિનામા
જમ્બુકોઽહમ્ ।

- (૩) અસ્તિ ભાગીરથી તીરે ગૃધ્રકૂટનામ્નિ પર્વતે મહાન્ પર્કટીવૃક્ષ: । તસ્ય કોટરં દૈવદુર્વિપાકાદ્
ગલિતનખનયનો જરદ્ગવનામા ગૃધ્ર: પ્રતિવસતિ । અથ કૃપયા તજ્જીવનાય તદ્વૃક્ષવાસિન:
પક્ષિણ: સ્વાહારાત્કિંચિત્કિચિદુદ્ધૃત્ય દદાતિ । તેનાસૌ જીવતિ । શાવકાનાં રક્ષણં કરોતિ ।
અથ કદાચિત્ દીર્ઘકર્ણનામા માર્જાર: પક્ષિશાવકાન્ભક્ષયિતું તત્રાગત: ।

- (૪) અસ્તિ બ્રહ્મારણ્યે કર્પૂરતિલકો નામ હસ્તી । તમવલોક્ય સર્વે શૃગાલાશ્ચિન્તયન્તિ સ્મ-યદ્યયં
કેનાપ્યુપાયેન મ્રિયતે તદાઽસ્માકમેતદ્દેહેન માસચતુષ્ઠ્યસ્ય સ્વેચ્છયા ભોજનં ભવિષ્યતિ । તત્રૈકેન
વૃદ્ધશૃગાલેન પ્રતિજ્ઞાતમ્મયા બુદ્ધિપ્રભાવાદસ્ય મરણં સાધયિતવ્યમ્ । અનન્તરં સ વશ્વક:
કર્પૂરતિલકસમીપં ગત્વા સાષ્ટાઙ્ગપાતં પ્રણમ્યોવાચ-દેવ દૃષ્ટિપ્રસાદં કુરુ । હસ્તી બ્રુતે કસ્ત્વમ્ ।

અથવા

(૧૫)

પ્ર.૧ ગમે તે ત્રણ સસંદર્ભ સમજાવો.

- (૧) વ્યસનેન ચ મૂર્ખાણાં નિંદ્રયા કલહેન વા । (૨) આત્મવત્ સર્વભૂતેષુ ય: પશ્યતિ સ પण्डित: ।
(૩) રાસાં મન્ત્રી પરં બલમ્ । (૪) વિધિરહો બલવાનિતિ મે મતિ: ।

પ્ર.૨ હિતોપદેશ મિત્રલાભમાંથી પ્રાપ્ત થતો વ્યવહારબોધ જણાવો.

(૧૮)

અથવા

પ્ર.૨ પ્રાણી કથાઓનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ આલેખો.

(૧૮)

પ્ર.૩ 'હિતોપદેશ: મિત્રલાભ:' નું કથાવસ્તુ ટૂંકમાં જણાવો.

(૧૭)

અથવા

પ્ર.૩ નારાયણભટ્ટની શૈલીની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

(૧૭)

પ્ર.૪ ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે):

(૨૦)

- (૧) હિતોપદેશના કર્તા જીવન અને સમય (૨) લોભી મુસાફર અને વાઘની કથા
(૩) જરદ્ગવ અને દીર્ઘકર્ણની વાર્તા (૪) ચંદનદાસ વણિકની કથા